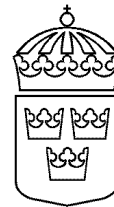

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 1997/98:AU3y

Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten
för budgetåret 1997

1997/98
AU3y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 8 oktober 1997 berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1997/98:1 Budgetpropositionen för år 1998 jämte motioner i vad avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 jämte motioner i de delar som berör arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottet yttrar sig i det följande över

dels propositionens avsnitt 5. Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 i de delar som berör utskottets beredningsområde,

dels motion

1997/98:Fi220 (v) (yrk. 22).

Arbetsmarknadsutskottet yttrar sig i sammanhanget också över den till utskottet remitterade motionen

1997/98:A460 (c) (yrk. 7).

Utgiftsområde 13

Propositionen

Regeringen bedömer att arbetslösheten under år 1997 inte kommer att minska i den omfattning som antogs i förra årets budgetproposition (prop. 1996/97:1) och i vårpropositionen (prop. 1996/97:150). Enligt regeringen kommer den öppna arbetslösheten för innevarande budgetår att uppgå till 8,4 % vilket överstiger bedömningen i vårpropositionen med 0,5 procentenheter. Vidare konstateras att eftersom många arbetslösa väljer att ansöka om tillfällig avgångsersättning kommer utbetalningarna för denna åtgärd att öka i jämförelse med vad som tidigare antagits i vårpropositionen.

Mot denna bakgrund föreslås att anslaget *A 1 Bidrag till arbetslöshetserättning* ökas med 1 585 000 000 kr. Anslaget kommer därmed att uppgå till 41 229 334 000 kr.

Några motioner har inte väckts med anledning av denna del av propositionen.

Utskottet anser att regeringens förslag bör tillstyrkas.

Utgiftsområde 14

Propositionen

Regeringen föreslår två förändringar när det gäller anslagen på utgiftsområde 14. Förslagen avser anslaget *A 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* och anslaget *A 5. Vissa kostnader för avveckling av AMU-gruppen som myndighet*.

A 2. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

I propositionen konstateras att det i dag råder stor brist på kompetent och yrkesutbildad personal inom IT-området. Denna brist kan leda till konkurrens om arbetskraft vilket i sin tur ökar riskerna för inflationsdrivande löneökningar. Den kan därmed vara ett hinder för tillväxt i företagen.

För att motverka detta har regeringen kommit överens med Industriförbundet och företrädare för IT-företagen om ett nationellt program för IT-utbildning. Utbildningen bör drivas i projektform och inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen. Satsningen beräknas omfatta 10 000 personer under perioden fr.o.m. den 1 december 1997 t.o.m. år 1999.

Utgifterna för projektet beräknas till 17 miljoner kronor under innevarande budgetår. För budgetåren 1998 och 1999 beräknas utgifterna till 681 miljoner respektive 573 miljoner kronor. Dessa utgifter skall finansieras inom ramen för tillgängliga medel under anslaget. Utgifterna för åren 1998 och 1999 skall täckas av det anslagssparande som beräknas uppstå år 1997. Detta anslagssparande beror på att Arbetsmarknadsverket för innevarande budgetår inom ramen för tilldelade medel inte kommer att uppnå volymmålet, dvs. att bereda minst 207 000 personer per månad lämplig sysselsättning. Anslagssparandet kommer att uppgå till ca 1 300 miljoner kronor.

A 5. Vissa kostnader för avveckling av AMU-gruppen som myndighet

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 917 000 kr. Då man under innevarande budgetår påfört utgifter som skulle ha belastat anslaget under föregående budgetår föreslås att anslaget tillförs 8 792 624 kr.

Utskottets bedömning

Några motioner har inte väckts med anledning av denna del av propositionen.

Utskottet anser att regeringens båda förslag bör tillstyrkas.

Propositionen

Riksdagen föreslås godkänna att regeringen får använda högst 500 miljoner kronor av det under utgiftsområde 19 uppförda ramanslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder* till ett program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder.

Av budgetpropositionen för 1998 avseende det aktuella utgiftsområdet framgår att regeringen med dessa medel bl.a. avser att påbörja genomförandet av förslag som kommit fram i arbetet med den nya tillväxtorienterade regionala näringspolitiken, däribland i det s.k. landshövdingeuppdraget. Genom medlen blir det möjligt att redan under år 1997 påbörja projekt som bedöms kunna komma att skapa nya arbetstillfällen. Projekten gäller således bl.a. genomförande av en ny regional näringspolitik som kommer att presenteras närmare i den regionalpolitiska proposition som regeringen avser att förelägga riksdagen. Till en del avser projekten andra ändamål än de som anslaget nu får användas till.

Regeringen bedömer att utrymme finns för denna särskilda insats dels inom anslaget, dels genom att den ordinarie verksamheten under anslaget tar i anspråk reservationer på det för budgetåret 1995/96 under tionde huvudtiteln upptagna anslaget C 2 *Regionala utvecklingsinsatser m.m.*

Motionerna

Centerpartiet menar i den regionalpolitiska motionen A460, som är remitterad till arbetsmarknadsutskottet, att de föreslagna 500 miljoner kronorna till regional utveckling är välkomna, även om medlen avser engångsinsatser. Partiet anser att medlen bör inriktas på vidareförädling av skogsprodukter, satsningar inom turism, landsbygdsutveckling och bya-utveckling samt småföretagsutveckling och utvecklande av tjänsteföretag på landsbygden. Medlen bör fördelas till de regioner som har haft den sämsta befolkningsutvecklingen. Riksdagen bör göra ett uttalande om inriktningen av hur de aktuella medlen fördelas (yrk. 7).

Vänsterpartiet hävdar i motion Fi220 att en stor del av medlen under det aktuella ramanslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder* är intecknade av beslut. Vid flera länsstyrelser är såväl detta anslag som tidigare reservationer under anslaget C 2 *Regionala utvecklingsinsatser m.m.* intecknade genom konkreta beslut. Regeringen ger enligt motionen inget underlag för sin bedömning av tillgängligt utrymme för omDispositioneringen och anger inte heller hur den skall gå till. Partiet antar att omDispositioneringen kommer att göras genom en schabloniserad indragning av årets medel och bedömer att detta i många län kommer att medföra stora problem för den regionalpolitiska verksamheten. Även om initiativ som förstärker den regionala näringspolitiken är viktiga är det inte sakligt motiverat att göra en så kraftig omDispositionering som regeringen nu föreslår i slutet av budgetåret. Vänsterpartiet anser att endast 200 miljoner kronor bör få disponeras av regeringen till ett program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder (yrk. 22).

Utskottets bedömning

Regeringen avser att i en regionalpolitisk proposition närmare behandla förutsättningarna för samt mål och riktlinjer för regionalpolitiken. I sammanhanget kommer också ytterligare förslag som rör utgiftsområdet att lämnas.

Arbetsmarknadsutskottet konstaterar med tillfredsställelse att arbetet med att genomföra en ny regional näringspolitik redan har påbörjats. Ett uttryck för detta är det s.k. landshövdingeuppdraget där man genom en bred samverkan i länen utarbetat och genomfört åtgärder för att främja småföretagsutveckling, tillväxt och sysselsättning.

I anslutning till detta arbete har en rad projekt identifierats som skulle kunna leda till att nya arbetstillfällen skapas. Utskottet ser det som värdefullt att regeringen genom förslaget till tilläggsbudget tar ett initiativ som innebär att förverkligandet av sådana projekt kan starta redan under innevarande budgetår. Det är enligt utskottets uppfattning väsentligt att det redan påbörjade arbetet med att genomföra den nya regionala näringspolitiken kraftfullt drivs vidare och inte stannar av i väntan på en regionalpolitisk proposition. Regeringen har genom ändring av regleringsbrev för budgetåret 1997 avseende anslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder* den 2 oktober 1997 beslutat om omdisponering av 500 miljoner kronor inom det aktuella anslaget. Beslutet har fattats med det uttryckliga förbehållet att ändringen av regleringsbrevet sker under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens förslag till tilläggsbudget. Utskottet förutsätter att regeringen vid den slutliga omdisponeringen av medel inom ramen för anslaget A 1 tar hänsyn till situationen i det enskilda länet såväl när det gäller nyssnämnda anslag som när det gäller ianspråktaga reservationer på det för budgetåret 1995/96 upptagna anslaget C 2 *Regionala utvecklingsinsatser m.m.* Utskottet utgår vidare från att frågan om att förbättra länsstyrelsernas förutsättningar att långsiktigt planera användningen av regionalpolitiska medel övervägs i Regeringskansliet. Utskottet kommer att i samband med behandlingen av förslag om anslag under utgiftsområde 19 att för sin del överväga denna fråga ytterligare.

Enligt utskottets uppfattning bör inte, vilket föreslås i motion A460 (yrk. 7), riksdagen med en hög detaljeringsgrad slå fast hur de aktuella medlen bör användas. Det bör kunna förutsättas att regeringen gör de nödvändiga preciseringarna rörande medelsanvändningen.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionens förslag i nu aktuell del. Följaktligen avstyrks motionerna A460 (c) (yrk. 7) och Fi220 (v) (yrk. 22).

Utskottet beslutar att överlämna motion A460 (yrk. 7) till finansutskottet, under förutsättning av detta utskotts godkännande.

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Johnny Ahlqvist

I beslutet har deltagit: Johnny Ahlqvist (s), Elver Jonsson (fp), Per Unckel (m), Berit Andnor (s), Ingvar Johnsson (s), Kent Olsson (m), Martin Nilsson (s), Laila Bjurling (s), Patrik Norinder (m), Sonja Fransson (s), Hans Andersson (v), Dan Ericsson (kd), Paavo Vallius (s), Christer Erlandsson (s), Anna Åkerhielm (m) och Kjell Ericsson (c).

1. Elver Jonsson (fp), Per Unckel, Kent Olsson, Patrik Norinder och Anna Åkerhielm (alla m) och Dan Ericsson (kd) anser att arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning borde ha haft följande lydelse:

Arbetsmarknadsutskottet finner att regeringens ovan redovisade förslag om att riksdagen skall bemyndiga regeringen att disponera högst 500 miljoner kronor inom ramen för anslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder* bör avstyrkas. Beslutet får omfattande konsekvenser. Det underlag som föreläggs riksdagen rörande tilläggsbudget är ofullständigt och otydligt och utgör enligt utskottets uppfattning inte tillräcklig grund för att fatta ett beslut. Till detta kommer att regeringens förslag, som avser innevarande budgetår, lagts fram så sent under året att tiden för beredning blivit orimligt kort när det gäller de förberedelser som förutsätts ske i länen med hänsyn till de indragningar av länsanslag som blir en följd av regeringens förslag.

Regeringen har genom ändring av regleringsbrevet för budgetåret 1997 avseende anslaget A 1 redan den 2 oktober 1997 beslutat om om disponering av 500 miljoner kronor inom det aktuella anslaget. Även om beslutet har fattats med ett uttryckligt förbehåll, nämligen att ändringen sker under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens förslag till tilläggsbudget, finner utskottet det anmärkningsvärt att beslut om regleringsbrev har fattats långt innan riksdagsbehandlingen i frågan är avslutad.

Med det anförda avstyrker utskottet på formella grunder propositionens förslag i nu aktuell del. Följaktligen avstyrks även motionerna Fi220 (v) (yrk. 22) och A460 (c) (yrk. 7).

Utskottet beslutar att överlämna motion A460 (yrk. 7) till finansutskottet under förutsättning av detta utskotts godkännande.

2. Kjell Ericsson (c) ansluter sig till den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som avser motiven till att utskottet tillstyrker propositionens förslag om godkännande av att regeringen får använda högst 500 miljoner kronor av det under utgiftsområde 19 uppförda anslaget A 1 till ett program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder men anser att följande tillägg skall infogas i utskottets motivering efter den mening som lyder "Utskottet förutsätter att regeringen vid den slutliga om disponeringen ... upptagna anslaget C 2 *Regionala utvecklingsinsatser m.m.*":

Åtgärderna får ej innebära att länsstyrelsernas redan fastställda beslutsramar förändras i negativ riktning.

Den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med "Enligt utskottets uppfattning bör inte" och slutar med "Fi220 (v) (yrk. 22)." borde vidare enligt Kjell Ericsson ha haft följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till Centerpartiets uppfattning i motion A460 (yrk.7) att de aktuella medlen bör fördelas i de regioner som har haft den sämsta befolkningsutvecklingen. Medlen bör inriktas på vidareförädling av skogsprodukter, satsningar inom turism, landsbygdsutveckling och bya-utveckling samt småföretagsutveckling och utvecklande av tjänsteföretag på landsbygden.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionens förslag i nu aktuell del samt motion A460 (c) (yrk. 7). Följaktligen avstyrks motion Fi220 (v) (yrk. 22).

3. Hans Andersson (v) anser att den del av arbetsmarknadsutskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning som börjar med "Utskottet ser det som värdefullt" och slutar med "och Fi220 (v) (yrk. 22)." borde ha haft följande lydelse:

Utskottet stöder i likhet med Vänsterpartiet i motion Fi220 i stor utsträckning inriktningen på den "lilla" regionalpolitiken. Samtidigt är det dock uppenbart att de regionala klyftorna ökar. Den "stora" regionalpolitiken som i grunden avgör utvecklingsmöjligheter och levnadsvillkor i landet har misslyckats. Utskottet instämmer i Vänsterpartiets uppfattning att kraftfulla åtgärder måste till för att vrida den negativa utvecklingen till rätta. I detta sammanhang är det viktigt med initiativ som förstärker den regionala näringspolitiken i vid bemärkelse. En indragning från länsstyrelsernas medel under anslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder* i storleksordningen 500 miljoner kronor i detta sena skede av budgetåret skulle emellertid medföra betydande problem för den regionalpolitiska verksamheten i många län. En mycket stor del av medlen är intecknade av tidigare beslut och i många fall har ej fullföljda projektbeslut ersatts av nya. Läget är dessutom varierande mellan länsstyrelserna. I flera fall är såväl årets A 1-anslag som tidigare reservationer under äldreanslaget C 2 intecknade genom konkreta beslut. Regeringen ger inget underlag för sin bedömning av tillgängligt utrymme och anger heller inte hur en omDisposition skulle gå till. En indragning av ett så stort belopp kommer enligt utskottets bedömning att skapa stora problem för den regionalpolitiska verksamheten i många län. Utskottet delar Vänsterpartiets uppfattning att regeringen endast bör få disponera 200 miljoner kronor för det aktuella ändamålet. Detta bör ges regeringen till känna.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi220 (yrk. 22). Propositionens förslag i nu aktuell del och motion A460 (yrk. 7) avstyrks därmed.